

PRAKSISOVERSIGT · ARVERET OG DØDSBOSKIFTE

Praksisoversigt over ægtefælleudlæg og suppleringsarv

Betingelserne i dødsboskiftelovens § 22 og beregningen af suppleringsarv efter arvelovens § 11

Version 2 · Opdateret 21. jul. 2026 · 16 afgørelser · 2012-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Ægtefælleudlæg er den skifteform, hvor hele dødsboet udleveres til den længstlevende ægtefælle uden nogen egentlig skiftebehandling, fordi der efter arvelovens § 11, stk. 1-3, og kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold intet bliver at udlodde til andre arvinger. Retsgrundlaget er dødsboskiftelovens § 22, der stiller tre kumulative betingelser – anmodning fra ægtefællen, at intet tilfalder andre arvinger, og at ægtefællen påtager sig ansvaret for afdødes gældsforpligtelser – og som i stk. 2 giver skifteretten adgang til alligevel at henvise boet til ordinær behandling, når aktivernes værdi er betydelig og afgørende kreditorhensyn taler derfor. Kernen i vurderingen er beregningen af suppleringsarven efter arvelovens § 11, stk. 2, hvis grundbeløb på 600.000 kr. reguleres årligt efter § 97 og for 2026 udgør 950.000 kr., og afgrænsningen i § 11, stk. 3, af hvilke forsikrings-, pensions- og erstatningsydelse skal medregnes. Retspraksis på området er sparsom og består overvejende af skifteretskendelser og landsretskendelser om beregningsgrundlaget, værdiansættelsen og skifterettens vejlednings- og prøvelsespligt, mens forarbejderne til arveloven og dødsboskifteloven er den bærende fortolkningskilde.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Ægtefælleudlæg efter dødsboskiftelovens § 22, stk. 1, forudsætter tre kumulative betingelser: anmodning fra ægtefællen, dennes værge eller skifteværge, at der efter arvelovens § 11, stk. 1-3, og kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold intet bliver at udlodde til andre arvinger, og at ægtefællen påtager sig ansvaret for afdødes gældsforpligtelser.
- 02** Suppleringsarvens grundbeløb i arvelovens § 11, stk. 2, er 600.000 kr., men reguleres årligt pr. 1. januar efter arvelovens § 97; for perioden 1. januar 2026 til 31. december 2026 udgør beløbsgrænsen 950.000 kr.
- 03** Beløbsgrænsen er en samlet grænse: den længstlevendes bos- og arvelod samt fuldstændige særeje lægges sammen med det, der udtages af boet, og først det, der herefter mangler op til grænsen, kan udtages som suppleringsarv.

- 04** Forlodsudtagelse efter arvelovens § 11, stk. 1, af genstande til personlig brug og til mindreårige børns brug belaster hverken boslodskravet eller suppleringsarven, og kravet om, at værdien ikke må stå i misforhold til formueforholdene, gælder alene genstande til ægtefællens egen personlige brug.
- 05** Efter arvelovens § 11, stk. 3, medregnes forsørgertabserstatning, livsforsikringer samt pensionsydelse og lignende ydelser, der kommer til udbetaling til længstlevende i anledning af dødsfaldet – uanset om ordningen er obligatorisk eller frivillig, privat, arbejdsmarkedsbaseret eller ATP.
- 06** Erhvervsevnetabserstatning til længstlevende, erstatning for rimelige begravelsesudgifter, overgangsbetrag efter erstatningsansvarslovens § 14 a og arbejdsskadesikringslovens § 19 samt godtgørelse til efterladte efter erstatningsansvarslovens § 26 a medregnes derimod ikke, fordi ydelserne ikke tjener længstlevendes forsørgelse.
- 07** Løbende livsbetingede ydelser skal ifølge forarbejderne værdiansættes ved en aktuariemæssig beregning, mens rateforsikringer og ratepensioner opgøres ved sammenlægning af ydelserne i garantiperioden.
- 08** Mener førstafdødes arvinger, at boets aktiver er værdiansat for lavt, skal værdiansættelsesspørgsmålet ifølge forarbejderne afklares af skifteretten, før suppleringsarven beregnes.
- 09** Skifteretten kan efter dødsboskiftelovens § 22, stk. 2, henvise boet til ordinær behandling, men kun når begge betingelser er opfyldt: aktivernes værdi er betydelig, og afgørende hensyn til boets kreditorer taler derfor.
- 10** Ægtefællen skal senest ved boets udlevering indkalde kreditorerne ved proklama, jf. dødsboskiftelovens § 22, stk. 4, og § 81, stk. 2, og skifteretten kan betinge udleveringen af, at anmeldelsen sendes gennem skifteretten.
- 11** Bliver ægtefællen som følge af proklamaet bekendt med gæld, kan boet efter dødsboskiftelovens § 23 tages under bobestyrerbehandling som insolvent, hvorefter ægtefællen – uanset gældsovertagelsen i § 22, stk. 1, nr. 2 – ikke hæfter for afdødes forpligtelser.
- 12** En særlivsarving efter førstafdøde har efter arvelovens § 11, stk. 4, en køberet til aktiver med særlig erindringsværdi mod kontant betaling af vurderingsprisen, og denne ret går forud for ægtefællens suppleringsarv.
- 13** Ved udleveringen bliver adgangen til individualforfølgning fri, og arrest, der har mistet sin virkning ved dødsfaldet, træder på ny i kraft, jf. dødsboskiftelovens § 22, stk. 3, jf. § 26, stk. 3.

Ægtefælleudlægget som selvstændig skifteform uden skiftebehandling

§ 1

Ægtefælleudlæg er den skifteform, hvor hele dødsboet udleveres til den længstlevende ægtefælle, uden at der gennemføres en egentlig skiftebehandling. Hjemlen er [dødsboskiftelovens § 22](#), hvis stk. 1 lyder:

Udlæg af et bo til en længstlevende ægtefælle kan finde sted, såfremt ægtefællen, dennes værge eller skifteværge fremsætter anmodning derom og

- 1. der ifølge § 11, stk. 1-3, i arveloven samt kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold intet bliver at udlodde til andre arvinger og*
- 2. ægtefællen påtager sig ansvaret for den afdødes gældsforpligtelser.*

Ordningen adskiller sig grundlæggende fra de øvrige behandlingsmåder. Ved privat skifte og bobestyrerbehandling opgøres boet i en boopgørelse; ved ægtefælleudlæg indtræder den længstlevende derimod umiddelbart i afdødes formue, fordi der pr. definition ikke er noget at udlodde til andre. Ordningen adskiller sig også fra uskiftet bo efter [dødsboskiftelovens § 24](#), jf. arvelovens kapitel 4, hvor arven efter førstafdøde blot udskydes til længstlevendes død – ved ægtefælleudlæg er arven efter førstafdøde derimod endeligt berigtiget. Uskiftet bo behandles ikke i denne oversigt, men hører under [arveret](#), ligesom privat skifte og bobestyrerbehandling hører under [dødsboskifte](#).

Skifteformen bygger videre på en ordning, der allerede fandtes før dødsboskifteloven af 1996. Det fremgår udtrykkeligt af de oprindelige bemærkninger til § 22 i lovforslaget til lov om skifte af dødsboer (L 120, 1995):

Efter bestemmelsens stk. 1 kan udlæg af et bo til den efterlevende ægtefælle ligesom efter gældende ret ske efter anmodning, såfremt der efter reglerne i det samtidigt hermed fremsatte forslag til ændring af arveloven, jf. forslaget til ny § 7 a og § 7 b i arveloven, samt efter forslaget om ændring af § 23 i lov om ægteskabets retsvirkninger, intet bliver at udlodde til andre arvinger, og ægtefællen påtager sig ansvaret for den afdødes gældsforpligtelser.

Udleveringen dokumenteres ved en skifteretsattest. Det fremgår således af Ægteskabsvejledningen, at det kan dokumenteres ved »[Skifteretsattest om at delingsformuen \(fællesboet\) er udlagt til den længstlevende ægtefælle efter dødsboskiftelovens § 22](#)«, at boet er endeligt berigtiget – hvilket har praktisk betydning, når den længstlevende ønsker at indgå nyt ægteskab.

En afgørende retsvirkning af udleveringen er, at kreditorfølgningen frigives. Det fremgår af forarbejderne til § 22:

Ligesom det er tilfældet ved privat skifte, bliver adgangen til individualfølgning fra boets udlevering fri. Arrest, der i medfør af forslagets § 10, stk. 4, har tabt sin virkning fra dødsfaldet, træder således på ny i kraft ved udleveringen til ægtefællen, jf. bestemmelsens stk. 3 sammenholdt med forslagets § 26, stk. 3.

Henvisningen findes i dag i [dødsboskiftelovens § 22, stk. 3](#), jf. [§ 26, stk. 3](#).

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1-3](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1-3](#)[Dødsboskifteloven § 24, stk. 1](#)[Dødsboskifteloven § 26, stk. 3](#)

De tre betingelser i § 22, stk. 1 – anmodning, intet til andre arvinger og gældsovertagelse

Betingelserne i [§ 22, stk. 1](#) er kumulative, og skifteretten skal prøve dem alle tre, før boet udleveres.

1. Anmodningen. Udlæg kan kun ske efter anmodning. Kredsen af legitimerede er udtømmende angivet: ægtefællen selv, dennes værge eller en skifteværge. Skifteretten kan altså ikke af egen drift udlægge boet til den

længstlevende, heller ikke hvor betingelserne materielt er opfyldt. Er den længstlevende under værgemål eller ude af stand til at varetage sine interesser, må værgeren eller en beskikket skifteværge fremsætte anmodningen.

2. Intet bliver at udlodde til andre arvinger. Dette er bestemmelsens materielle kerne. Vurderingen foretages efter to regelsæt samlet:

- [Arvelovens § 11, stk. 1-3](#) om forlods udtagelse og suppleringsarv, og
- kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold om regulerings- og misbrugskrav (tidligere vederlagskrav efter retsvirkningslovens § 23).

Det er væsentligt, at prøvelsen er *hypotetisk*: skifteretten skal afgøre, om der ved et tænkt skifte ville blive noget tilovers til andre arvinger. Er svaret nej, udleveres boet uden skifte. Ægtefælleudlæg er derfor ikke betinget af, at ægtefællen er enearving – tværtimod er den typiske situation, at afdøde efterlader sig livsarvinger, herunder særlivsarvinger, hvis arveret imidlertid fortrænges af ægtefællens forlodsret og suppleringsarv.

3. Ægtefællen påtager sig ansvaret for afdødes gældsforpligtelser. Gældsovertagelsen er personlig og som udgangspunkt ubegrænset. Den længstlevende hæfter altså også for gæld, der overstiger boets aktiver, og også for gæld, ægtefællen ikke kendte på udlægstidspunktet. Modstykket hertil er proklamapligten i [§ 22, stk. 4](#) og »udbakningsreglen« i [§ 23](#), der behandles nedenfor.

Denne hæftelse gør det praktisk vigtigt at få afdødes gældsforhold afklaret, og tvister om, hvorvidt et krav mod boet eller mod den, der har overtaget boet, består, må afgøres efter dødsboskiftelovens almindelige regler om bestridte krav. Højesteret har i [BS-54509/2025-HJR \(BS-54509/2025-HJR\)](#) fastslået, at et bestridt gældsbrevskrav mod en arving skal behandles efter [dødsboskiftelovens § 54, stk. 2](#), således at det er arvingen, der må anlægge sag – en fordeling af søgsmålsbyrden, som også har betydning for den ægtefælle, der efter [§ 22](#) har påtaget sig afdødes gæld.

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1-3](#)
[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1](#)
[Dødsboskifteloven § 23](#)
[Dødsboskifteloven § 54, stk. 2](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, 26.03.2026
stk. 2 – arvingen må anlægge sag

Arvelovens § 11, stk. 1 – forlodsudtagelse af personlige effekter og børneting

Første led i beregningen er forlodsretten i [arvelovens § 11, stk. 1](#), hvorefter den længstlevende ægtefælle forlods kan udtage genstande, som

1. udelukkende tjener til den pågældendes personlige brug, hvis deres værdi ikke står i misforhold til ægtefællernes formueforhold, eller
2. er erhvervet til mindreårige børns brug.

Bestemmelsen har to selvstændige led med forskellige betingelser, hvilket forarbejderne til arveloven af 2007 udtrykkeligt fremhæver: misforholdsbetingelsen gælder kun genstande til ægtefællens egen personlige brug, ikke genstande erhvervet til mindreårige børns brug. Om aldersgrænsen anfører forarbejderne, at det er præciseret, at genstandene skal være erhvervet til brug for »mindreårige børn, dvs. børn under 18 år«, og at der ikke er behov for en udtagelsesregel, hvis genstanden allerede ejes af barnet – da går den direkte til barnet.

Afgørende for beregningen af suppleringsarven er, at forlodsudtagelsen ikke belaster noget andet krav.

Forarbejderne siger det direkte:

Reglerne, som gælder i alle dødsboer – store som små – giver under de i lovtæksten angivne betingelser ret til forlodsudtagelse. Udtagelsen belaster altså ikke den længstlevende ægtefælles boslodskrav ved opgørelsen af et fællesbo og heller ikke kravet i henhold til den foreslåede regel i stk. 2 (retten til suppleringsarv). Udtagelsesretten kan også gøres gældende over for effekter – f.eks. smykker – som hørte til den afdøde ægtefælles bodel eller særeje.

Forlodsretten kan altså udøves henover formueordningens grænser: også genstande, der var førstaf dødes fuldstændige særeje, kan udtages, hvis de udelukkende tjente længstlevendes personlige brug og værdien ikke står i misforhold til formueforholdene.

Forarbejderne peger endvidere på den praktiske funktion, bestemmelsen har netop i ægtefælleudlægssammenhæng:

En længstlevende ægtefælles påberåbelse af stk. 1 vil kunne medføre, at et dødsbo kan sluttes uden skiftebehandling.

Det er netop denne mekanisme, [dødsboskiftelovens § 22, stk. 1, nr. 1](#) bygger på: jo mere der kan udtages forlods, jo mindre bliver den masse, hvorfra suppleringsarven skal dækkes – og jo lettere er betingelsen om, at intet bliver til andre arvinger, opfyldt.

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1, 2](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1](#)

§ 4 Suppleringsarven efter arvelovens § 11, stk. 2 – beløbsgrænsen og dens regulering

Kernen i ægtefælleudlægget er suppleringsarven i [arvelovens § 11, stk. 2](#):

Den længstlevende ægtefælle kan endvidere af boet udtage så meget, at værdien heraf sammenlagt med den længstlevendes bos- og arvelod samt fuldstændige særeje udgør indtil 600.000 kr. Beløbsgrænsen reguleres efter § 97.

Bestemmelsen er en **samlet** grænse, ikke et selvstændigt beløb oven i arven. I beregningen indgår tre komponenter på længstlevendes side – bosloden, arveloden og det fuldstændige særeje – og suppleringsarven udgør alene differencen op til grænsen. Er længstlevendes formue i forvejen større end grænsen, er der ingen suppleringsarv, og ægtefælleudlæg kan derfor ikke ske, hvis der er andre arvinger.

Beløbets udvikling. Forarbejderne til arveloven af 2007 beskriver retstilstanden før reformen og forslaget:

Efter den gældende bestemmelse kan den længstlevende ægtefælle altid udtage så meget af boet, at det sammenlagt med den længstlevende ægtefælles bos- og arvelod og eventuelle fuldstændige særeje udgør 200.000 kr. (2006). Det foreslås, at beløbsgrænsen forhøjes til 500.000 kr., der som hidtil skal reguleres, jf. lovforslagets § 97.

Den vedtagne bestemmelse fastsatte imidlertid grundbeløbet til 600.000 kr. – altså tre gange det hidtidige niveau. Suppleringsarven blev dermed i realiteten omdannet fra en beskeden sikring til en social beskyttelsesregel, der i normale familieformer fortrænger livsarvingernes arveret helt.

Reguleringen. Efter [arvelovens § 97, stk. 1](#) reguleres beløbsgrænserne i § 5, stk. 2, og § 11, stk. 2, årligt pr. 1. januar med 2,0 pct. tillagt eller fratrullet tilpasningsprocenten for finansåret, og det regulerede beløb afrundes opad til nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med 10.000. Justitsministeren bekendtgør reguleringen årligt, jf. § 97, stk. 2.

For indeværende år følger af [bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven § 3](#):

Med virkning for perioden 1. januar 2026 – 31. december 2026 udgør det beløb, der er nævnt i arvelovens § 11, stk. 2, 950.000 kr.

Bestemmelse	Grundbeløb i loven	Reguleret beløb 2026
Arveloven § 11, stk. 2 (suppleringsarv)	600.000 kr.	950.000 kr.
Arveloven § 5, stk. 2 (begrænsning af børns arvelod)	1.000.000 kr.	1.580.000 kr.

Det er den grænse, der gælder på **dødsfaldstidspunktet**, der er afgørende. Skifteretten må derfor altid kontrollere, hvilken bekendtgørelse der var gældende i dødsåret, og ikke den aktuelle sats.

LOV

[Arveloven § 5, stk. 2](#)

[Arveloven § 11, stk. 2](#)

[Arveloven § 97, stk. 1, 2](#)

Arvelovens § 11, stk. 3 – hvilke dødsfaldsydelser tælles med i beregningen

Den mest tvistfyldte del af beregningen er [arvelovens § 11, stk. 3](#):

I beregningen efter stk. 2 indgår forsørgertabserstatning, livsforsikringer samt pensionsydelser og lignende ydelser, der kommer til udbetaling til den længstlevende ægtefælle i anledning af dødsfaldet. Længstlevendes øvrige rettigheder, der er uoverdragelige eller i øvrigt af personlig karakter, medregnes kun, i den udstrækning disse rettigheder, hvis de var delingsformue, ville indgå i ligedelingen på skifte i den længstlevende ægtefælles levende live.

Forarbejderne er her usædvanligt detaljerede og udgør den bærende fortolkningskilde.

Ydelser der SKAL medregnes. Forarbejderne fastslår, at »[a]lle typer ydelser uanset art, der tjener et forsørgelsesformål, er omfattet af stk. 3«, og præciserer:

Bestemmelsen omfatter både ydelser, der udbetales fra obligatoriske og frivillige pensionsordninger, og det er uden betydning, om pensionsordningen er privat, eller der er tale om en arbejdsmarkedsordning, ATP-ordning, indekskontrakt mv.

Det gælder både engangsbeløb og løbende ydelser, der ikke er livsbetingede, og både førstafdødes og længstlevendes ordninger. Også en ulykkeslivsforsikring, der kommer til udbetaling til længstlevende i anledning af dødsfaldet, skal medregnes.

Værdiansættelsen. Forarbejderne anviser to metoder: »Værdien af rateforsikringer og ratepensioner fastlægges ved en sammenlægning af ydelserne i garantiperioden. En ordning med løbende livsbetingede ydelser må værdiansættes ved en aktuarmæssig beregning.« En livsvarig ægtefællepension skal altså kapitaliseres aktuarmæssigt, hvilket i praksis kan afgøre, om suppleringsarven overhovedet er i behold – og dermed om ægtefælleudlæg kan ske.

Netop dette spørgsmål har været prøvet i landsretten. I **BS-1597/2013-OLR (BS-1597/2013-OLR)** tog Østre Landsret ved kendelse af 5. juli 2013 stilling til samspillet mellem [dødsboskiftelovens § 22](#) og [arvelovens § 11, stk. 3](#) for så vidt angår en ægtefællepension – dvs. netop spørgsmålet om, hvorvidt og med hvilken værdi en pensionsydelse til den længstlevende skal indgå i beregningen af suppleringsarven, når boet ønskes udleveret som ægtefælleudlæg. Afgørelsen er det centrale offentliggjorte eksempel på, at det er pensions- og forsikringsydelse – og ikke boets egne aktiver – der i praksis afgør, om betingelsen i § 22, stk. 1, nr. 1, er opfyldt.

Ydelser der IKKE medregnes. Forarbejderne opregner udtrykkeligt fire afgrænsninger:

- **Erhvervsevnetabserstatning** til længstlevende medregnes ikke – »hvad enten erstatningen er fælleseje eller særeje, fordi den – hvis den var fælleseje – under alle omstændigheder ville kunne udtages forlods, jf. erstatningsansvarslovens § 18, stk. 2, jf. § 5.«
- **Erstatning for rimelige begravelsesudgifter** efter [erstatningsansvarslovens § 12](#) skal ikke indgå.
- **Overgangsbeløb** efter [erstatningsansvarslovens § 14 a](#) og arbejdsskadesikringslovens § 19 medregnes ikke, »da der er tale om en standardiseret kompensation for forskellige udgifter, der sædvanligvis er forbundet med en ægtefælles død, f.eks. flytteudgifter, udgifter til bistand i hjemmet og begravelsesudgifter.«
- **Godtgørelse til efterladte** efter [erstatningsansvarslovens § 26 a](#) og arbejdsskadesikringslovens § 23 medregnes heller ikke, »da sådan erstatning og godtgørelse ikke tjener til længstlevendes forsørgelse.«

Det bærende kriterium er altså **forsørgelsesformålet**: ydelser, der skal kompensere for tabet af forsørgeren, tælles med; ydelser, der kompenserer for konkrete udgifter eller for ikke-økonomisk skade, tælles ikke med. Sondringen er skarp i teorien, men kan i praksis være vanskelig, fordi det samme dødsfald typisk udløser flere ydelser på én gang. I straffesagen **SS-3654/2021-OLR (SS-3654/2021-OLR)** blev der eksempelvis til den efterladte ægtefælle tilkendt både 173.000 kr. i overgangsbeløb efter [erstatningsansvarslovens § 14 a](#) og 100.000 kr. i godtgørelse efter [§ 26 a](#) – begge poster ville efter forarbejderne holdes uden for § 11, stk. 3-beregningen, mens en forsørgertabserstatning efter [§ 13](#) skulle medregnes fuldt ud.

Længstlevendes egne personlige rettigheder. Efter 2. pkt. medregnes længstlevendes øvrige uoverdragelige eller personlige rettigheder kun, i det omfang de – hvis de var delingsformue – ville indgå i ligedelingen ved et skifte i levende live. Forarbejderne nævner som eksempel, at »[l]ængstlevende kan således f.eks. holde sine egne indekstrakter uden for opgørelsen efter stk. 2«, og henviser til, at længstlevende ved skifte efter en ægtefælles død udtager egne pensionsrettigheder og lignende rettigheder forlods af boet.

LOV

[ArveLoVen § 11, stk. 2, 3](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1](#)[Erstatningsansvarsloven § 12](#)[Erstatningsansvarsloven § 14a](#)[Erstatningsansvarsloven § 18, stk. 2](#)[Erstatningsansvarsloven § 26a](#)PRAKSIS **Landsretten** · Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arvelovens § 11

05.07.2013

Værdiansættelsestvister – når førstafdødes arvinger mener, at aktiverne er sat for lavt

§ 6

Fordi suppleringsarven er en fast beløbsgrænse, er værdiansættelsen af boets aktiver ikke et neutralt regnestykke: jo lavere aktiverne værdiansættes, jo lettere fortrænges de øvrige arvinger, og jo lettere opfyldes betingelsen i [dødsboskiftelovens § 22, stk. 1, nr. 1](#). Førstafdødes livsarvinger – navnlig særlivsarvinger – har derfor en direkte økonomisk interesse i at anfægte værdiansættelsen.

Forarbejderne til arveloven tager udtrykkeligt stilling til denne konflikt og placerer prøvelsen hos skifteretten som en *forudgående* opgave:

Hvis førstafdødes arvinger finder, at værdiansættelserne er for lave, og deres arveret derfor uberettiget beskæres, må dette spørgsmål afklares af skifteretten inden beregning af suppleringsarv.

Rækkefølgen er væsentlig: skifteretten skal først fastlægge aktivernes værdi og derefter beregne, om der bliver noget tilbage til andre arvinger. Skifteretten kan altså ikke udlevere boet efter § 22 og henvise arvingerne til efterfølgende at anfægte værdiansættelsen.

Ved selve værdiansættelsen tages der udgangspunkt i vurderingsbeløbet, jf. [arvelovens § 12, stk. 1](#), hvorefter den længstlevende ægtefælle for sin bos- og arvelod kan overtage aktiver, der er delingsformue, til vurderingsbeløbet. For faste ejendomme er den administrative ramme fastlagt i værdiansættelsescirkulæret, hvis [15 pct.-regel](#) bestemmer, at en værdiansættelse, der højst er 15 pct. højere eller lavere end kontantejendomsværdien, skal lægges til grund ved afgiftsberegningen. Cirkulæret er efter sit indhold en afgifts- og skattemæssig retningslinje, ikke en civilretlig værdiansættelsesnorm i forholdet mellem arvingerne, men det får i praksis betydelig gennemslagskraft, fordi det er det tal, boet regner med.

Skifterettens ansvar for at oplyse parterne om værdiansættelsesspørgsmålet er skarpt afgrænset i praksis. I [BS-837/2012-VLR](#) ([BS-837/2012-VLR](#)) havde skifteretten alene vejledt arvingerne om, at aktiver som udgangspunkt skulle opgøres til handelsværdien, men ikke om muligheden for at medtage den faste ejendom til en værdi 15 pct. under den offentlige ejendomsvurdering. Vestre Landsret udtalte:

En vejledning til arvingerne om, hvilken værdi arvingerne kan medtage boets væsentligste aktiv til, må anses for omfattet af vejledningspligten efter dødsboskiftelovens § 91.

Og videre:

Det må på den baggrund anses for tvivlsomt, om skifteretten har opfyldt sin vejledningspligt, og boet bør derfor genoptages i medfør af dødsboskiftelovens § 103.

Afgørelsen angik et privat skifte, men princippet er direkte overførbart på ægtefælleudlægget: når værdiansættelsen af det væsentligste aktiv afgør, om der bliver noget til andre arvinger, hører vejledningen herom under [dødsboskiftelovens § 91](#), og manglende vejledning kan begrunde genoptagelse efter [§ 103](#). Modstykket ses i [SKS-2312/2009-HJO](#) ([SKS-2312/2009-HJO](#)), hvor skifteretten afviste genoptagelse, fordi der ikke var anført nye forhold – genoptagelsesadgangen er altså ingen generel omgørelsesmulighed.

Værdiansættelsen påvirkes desuden af, hvad der overhovedet skal medregnes som boets aktiver. I [BS-204/2022-VLR](#) ([BS-204/2022-VLR](#)) stadfæstede Vestre Landsret en skifteretskendelse om dødslejegaver og boafgift, og i [BS-50938/2023-OLR](#) ([BS-50938/2023-OLR](#)) blev en ejendomsoverdragelse foretaget uden

fornøden handleevne tilsidesat, og der blev pålagt tilbagebetaling til dødsboet. Begge afgørelsestyper kan i en ægtefælleudlægssituation være afgørende, fordi dispositioner umiddelbart før dødsfaldet ellers kunne bruges til at bringe boet under suppleringsarvsgrænsen.

LOV	Arveloven § 11, stk. 2	Arveloven § 12, stk. 1	Dødsboskifteloven § 22, stk. 1
	Dødsboskifteloven § 91	Dødsboskifteloven § 103	
PRAKSIS	Landsretten · Landsretsdom om ugyldig ejendomsoverdragelse og krav om tilbagebetaling til dødsbo pga. manglende handleevne 20.02.2025 Landsretten · Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejgaver og boafgift 09.09.2022 Landsretten · Landsretten pålægger genoptagelse af bo efter mangelfuld vejledning om ejendomsvurdering 25.05.2012 Byretten · Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo 13.03.2012		

§ 7 Særlivsarvingens køberet efter § 11, stk. 4 og fortrinsrettighederne i §§ 7 og 12

Suppleringsarven er ikke absolut. [Arvelovens § 11, stk. 4](#) indeholder en modifikation til fordel for førstafdødes særlivsarvinger:

En særlivsarving efter den førstafdøde ægtefælle kan uanset stk. 2 overtage et aktiv mod at betale vurderingsprisen kontant til boet, hvis aktivet har en særlig erindringsværdi for den pågældende, medmindre aktivet er omfattet af § 11, stk. 1, eller der er tale om et aktiv, der er delingsformue, som nævnt i § 91, stk. 2.

Ordene »uanset stk. 2« er afgørende: køberetten går forud for ægtefællens suppleringsarv. Bestemmelsen blev indført med arveloven af 2007, og forarbejderne forklarer både formålet og rækkevidden:

Reglen indebærer, at der gives en særlivsarving en køberet til aktiver med særlig erindringsværdi for den pågældende. Særlivsarvingen skal betale vurderingsprisen kontant til boet. I det omfang, der er en arvelod til den pågældende i boet, vil betaling kunne ske ved modregning heri. Særlivsarvingen køber aktivet af boet, og der er derfor ikke tale om en disposition, der forøger arvelodden og dermed har betydning for betalingen af boafgift.

Begrundelsen for, at reglen er forbeholdt særlivsarvinger, er, at fælles livsarvinger arver ved længstlevendes død og på det tidspunkt selv får mulighed for at overtage aktiverne – en mulighed særlivsarvingen ikke har, medmindre ægtefællerne ved fælles testamente har bestemt det.

Forarbejderne vurderer nøgternt reglens rækkevidde: den »vil næppe få større praktisk betydning, når der er tale om fællesejeaktiver«, fordi [§ 11, stk. 1](#) og [§ 91, stk. 2](#) i praksis udtømmer de fællesejeaktiver, der kan have særlig erindringsværdi. Derimod antages reglen at få »større praktisk betydning for aktiver, der er fuldstændigt særeje i boet«, hvor forarbejderne peger på det typiske tilfælde: indbo, som gennem generationer har været i en bestemt families eje, og som er gjort til fuldstændigt særeje ved overdragelsen til den yngre generation. Som konkrete eksempler nævnes et smykke uden for ægtefællens § 11, stk. 1-ret, eller en frimærkesamling, der ikke er omfattet af § 91, stk. 2, nr. 2.

Køberetten skal ses i sammenhæng med de øvrige fortrinsrettigheder:

Bestemmelse	Berettiget	Genstand	Placering i rangfølgen
Arveloven § 11, stk. 1	Længstlevende ægtefælle	Personlige effekter, børneting	Forlods, uden for al beregning

Arveloven § 7, stk. 1	Arving med sameje med boet	Boets andel af samejeaktiv	Fortrinsret, men ikke over for § 11, stk. 1
Arveloven § 7, stk. 2	Ægtefællen; dog særlivsarving ved særeje med erindringsværdi	Aktiv i sameje med både bo og ægtefælle	Ægtefællen først, undtagen erindringsaktiver
Arveloven § 11, stk. 4	Særlivsarving efter førstafdøde	Aktiv med særlig erindringsværdi	Går forud for suppleringsarven
Arveloven § 12, stk. 2	Ægtefællen; dog særlivsarving ved erindringsværdi	Aktiv, der er delingsformue	Ægtefællen først, undtagen erindringsaktiver

En tilsvarende afvejning af udtagelsesrettigheder kendes fra ægtefælleskiftet i levende live. I

BS-8972/2023-FRB (BS-8972/2023-FRB) afviste skifteretten en krydsende udtagelsesret til en erhvervsejendom under henvisning til [§ 48, stk. 3](#) i lov om ægtefællers økonomiske forhold – en påmindelse om, at udtagelsesrettigheder er udtømmende reguleret og ikke kan udvides analogt.

LOV

[Arveloven § 7, stk. 1, 2](#)[Arveloven § 11, stk. 1, 2, 4](#)[Arveloven § 12, stk. 1-3](#)[Arveloven § 91, stk. 2](#)

PRAKSIS **Byretten** · Afslag på krydsende udtagelsesret for erhvervsejendom ved skifte af fællesbo efter skilsmisse 27.06.2023

§ 8 Skifterettens skøn efter § 22, stk. 2 – henvisning til ordinær behandling af kreditorhensyn

Selv om alle betingelser i stk. 1 er opfyldt, er ægtefælleudlæg ikke en ubetinget ret. [Dødsboskiftelovens § 22, stk. 2](#) bestemmer:

Skifteretten kan bestemme, at et bo i stedet skal behandles efter lovens øvrige regler, såfremt værdien af boets aktiver er betydelig og afgørende hensyn til boets kreditorer taler derfor.

Bestemmelsen indeholder **to kumulative betingelser**, der begge skal være opfyldt, før skifteretten kan tilsidesætte ægtefællens anmodning:

- aktivernes værdi skal være **betydelig**, og
- **afgørende** hensyn til boets kreditorer skal tale for ordinær behandling.

Tærsklen er dermed bevidst høj. Det er ikke tilstrækkeligt, at boet er stort, og det er ikke tilstrækkeligt, at der er kreditorer – der skal være tale om en kombination, hvor kreditorernes stilling reelt forringes ved, at boet overgår til den længstlevende uden opgørelse. Da ægtefællen efter stk. 1, nr. 2, netop hæfter personligt for gælden, vil kreditorhensynet typisk kun være »afgørende«, hvor ægtefællens egen betalingsevne er tvivlsom i forhold til en betydelig gældsmasse, eller hvor boets aktiver risikerer at blive spredt, før kreditorerne kan søge sig fyldestgjort.

Forarbejderne til § 22 knytter udtrykkeligt stk. 2 til de tilsvarende regler om boudlæg og om skifterettens omvalgsadgang: »Stk. 2 svarer i al væsentlighed til forslagens § 18, stk. 3, og § 25, stk. 1, nr. 5.« Fortolkningen af § 22, stk. 2, må derfor ske i lyset af praksis om [dødsboskiftelovens § 18, stk. 3](#), hvorefter skifteretten kan henvise et boudlægsbo til ordinær behandling, hvis der er tvivl om betingelserne, eller aktivernes værdi er betydelig.

Praksis om boudlæg illustrerer, hvordan skifteretterne håndterer denne type prøvelse. I **SKS-691/2012-RAN** (**SKS-691/2012-RAN**) foretog skifteretten en detaljeret prøvelse af, hvilke poster der kunne fradrages ved opgørelsen af værdigrænsen, og afviste at godkende 10.000 kr. til fremtidig gravvedligeholdelse:

Henset til at afdøde er begravet i de ukendtes krav, kan beløbet på 10.000 kr. til fremtidig indkøb af blomster ikke medregnes som udgift i forhold til vurderingen af værdigrænsen i dødsboskiftelovens § 18, da der ikke er tale om en nødvendig gravvedligeholdelsesudgift.

Skifteretten tillod alligevel boudlæg under henvisning til ganske særlige omstændigheder – bl.a. at en ordinær behandling ville medføre omkostninger, der ville opsluge boets beskedne midler. Omvendt blev en skifteretsafgørelse om boudlæg ophævet i **BS-2139/2012-VLR** (**BS-2139/2012-VLR**) netop på grund af overskridelse af værdigrænsen. Og i **SKS-3154/2023-ODE** (**SKS-3154/2023-ODE**) var spørgsmålet skifterettens oplysningspligt ved boudlæg. Fællestrækket er, at skifteretten ikke blot registrerer parternes opgørelse, men foretager en selvstændig prøvelse af, om beløbsgrænsen reelt er overholdt – en tilgang, der må antages at gælde med endnu større styrke ved ægtefælleudlæg, hvor beløbsgrænsen er langt højere, og hvor konsekvensen er, at hele boet unddrages skiftebehandling.

Boudlæg af de mindste boer efter [dødsboskiftelovens § 18](#) behandles i øvrigt ikke nærmere her, men hører under emnet boudlæg.

LOV	Dødsboskifteloven § 18, stk. 1-3	Dødsboskifteloven § 22, stk. 2	
PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen		12.10.2012
	Byretten · Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg		08.02.2024
	Byretten · Sag om boudlæg til nærmeste efterladte		10.08.2012

Proklama, gældshæftelse og »udbakning« efter dødsboskiftelovens § 9 23

Ægtefællens gældsovertagelse efter [§ 22, stk. 1, nr. 2](#) er den pris, der betales for at slippe for skiftebehandling. Lovgiver har afbødet risikoen med to sammenhængende mekanismer: obligatorisk proklama og en udbakningsadgang.

Proklama. Efter [§ 22, stk. 4](#) skal ægtefællen senest i forbindelse med boets udlevering indkalde boets kreditorer efter reglerne om proklama i kapitel 20, og skifteretten kan betinge udleveringen af, at anmeldelsen til Statstidende sendes gennem skifteretten. Det følger tilsvarende af [§ 81, stk. 2](#), at proklama **skal** udstedes, når et bo udleveres efter §§ 22 eller 24. Proklamaet giver kreditorerne 8 uger til at anmelde krav, jf. [§ 81, stk. 3, nr. 2](#), og har præklusiv virkning.

Proklamapligten blev indsat ved [LOV nr 516 af 06/06/2007](#), og bemærkningerne forklarer sammenhængen mellem proklama og udbakning:

Udleveringen af boet skal ikke afvente proklamafristens udløb. Hvis ægtefællen som følge af proklamaet bliver bekendt med gæld i boet efter førstafdøde, kan ægtefællen efter omstændighederne anvende udbakningsreglen i dødsboskiftelovens § 23, der ikke foreslås ændret. Det følger af § 23, at den længstlevende ægtefælle eller en kreditor kan anmode skifteretten om, at boet tages under behandling ved bobestyrer hvis det må antages, at den afdødes bo var insolvent. Imødekommes anmodningen hæfter ægtefællen ikke for den afdødes forpligtelser.

Bemærkningerne oplyser desuden, at proklama indrykkes ved hjælp af en standardblanket, og at adgangen for skifteretten til at betinge udleveringen af, at anmeldelsen indsendes gennem skifteretten, »tænkes navnlig anvendt i tilfælde, hvor en ægtefælle ikke har advokatbistand i forbindelse med udleveringen af boet«.

Udbakningen. [Dødsboskiftelovens § 23](#) lyder:

Må det antages, at den afdødes bo var insolvent, kan den længstlevende ægtefælle eller en kreditor anmode skifteretten om, at boet tages under behandling ved bobestyrer. Imødekommes anmodningen, jf. § 69, og opfylder ægtefællen sine forpligtelser efter § 104, hæfter ægtefællen uanset § 22, stk. 1, nr. 2, ikke for den afdødes forpligtelser.

Bestemmelsen stiller fire betingelser, der alle skal være opfyldt, før hæftelsen bortfalder:

1. Der skal være grundlag for at antage, at boet **var insolvent** – vurderet på dødsfaldstidspunktet, ikke ud fra ægtefællens senere økonomi.
2. Der skal fremsættes **anmodning** – fra ægtefællen selv eller fra en kreditor. Også kreditor kan altså tvinge boet ud af ægtefælleudlægget.
3. Skifteretten skal **imødekomme** anmodningen om insolvensbehandling ved bobestyrer, jf. [§ 69](#).
4. Ægtefællen skal **opfylde sine forpligtelser efter § 104** – dvs. fralægge sig den opnåede berigelse, dog ikke ud over boets tab, jf. § 104, stk. 1, med tilbageleveringspligt efter stk. 3 og erstatningsansvar efter stk. 2.

Udbakningen er altså ingen fortrydelsesret: den længstlevende skal reelt aflevere det modtagne tilbage. Til gengæld indeholder [§ 104, stk. 4](#) en billighedsventil, hvorefter kravet mod modtageren i særlige tilfælde kan nedsættes eller helt bortfalde, hvis gennemførelsen ville være urimeligt byrdefuld.

Overgangen til insolvensbehandling har også omkostningsmæssige konsekvenser. I **BS-561/2013-OLR** (-[BS-561/2013-OLR](#)) tog Østre Landsret stilling til statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i et insolvent dødsbo efter [dødsboskiftelovens § 69, stk. 4](#) og [§ 105, stk. 1](#), sammenholdt med [konkurslovens § 27, stk. 2](#) – en påmindelse om, at insolvensbehandlingen af et udbakket bo følger dødsboskiftelovens egne omkostningsregler og ikke ægtefællens private økonomi.

Endelig kan omkostningerne ved at trække boet ind i en skiftebehandling være betydelige. I

SKS-455/2016-NAE ([SKS-455/2016-NAE](#)) fastsatte skifteretten et bobehandlersalær på 25.100 kr. inkl. moms for blot 12 timers arbejde i en sag, der endte med forlig – et forhold, der reelt indgår i afvejningen af, om det kan betale sig at forlade den skitefri løsning.

LOV

[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1, 4](#)

[Dødsboskifteloven § 23](#)

[Dødsboskifteloven § 69, stk. 1, 4](#)

[Dødsboskifteloven § 81, stk. 2, 3](#)

[Dødsboskifteloven § 104, stk. 1-4](#)

PRAKSIS

Landsretten · Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo

30.05.2013

Byretten · Skifterettens afgørelse om salær og retsafgift i ægtefælleskiftesag SKS 555-455/2016

29.01.2018

Reglernes udvikling – fra dødsboskifteloven 1996 til digitaliseringen i 2024

Ægtefælleudlægget har været retligt stabilt siden 1996, men både henvisningsapparatet og proceduren er ændret flere gange. Kronologien er væsentlig for at afgøre, hvilken affattelse der gælder på dødsfaldstidspunktet.

1996 – dødsboskifteloven træder i kraft. § 22 videreførte efter forarbejderne den hidtidige ordning og henviste til de dagældende §§ 7 a og 7 b i arveloven samt til § 23 i lov om ægteskabets retsvirkninger.

2007 – ny arvelov og ny proklamaregel. Ved LOV nr 516 af 06/06/2007 blev henvisningen i § 22, stk. 1, nr. 1, ændret til [arvelovens § 11, stk. 1-3](#). Bemærkningerne betegner ændringen som »en konsekvensændring som følge af forslaget til ny arvelov«. Samtidig blev det nuværende § 22, stk. 4 om obligatorisk proklama indsat. Materielt var 2007-reformen langt fra en teknikalitet: den nye arvelovs § 11, stk. 2, tredoblede suppleringsarvens grundbeløb fra 200.000 kr. til 600.000 kr. og indførte i stk. 4 særlivsarvingens køberet.

2018 – lov om ægtefællers økonomiske forhold. Ved lov nr. 550 af 30. maj 2017, med virkning fra 1. januar 2018, blev henvisningen i § 22, stk. 1, nr. 1, ændret fra retsvirkningslovens § 23 til kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold. Bemærkningerne forklarer baggrunden:

Efter forslaget til lov om ægtefællers økonomiske forhold foreslås retsvirkningslovens regler om vederlagskrav i § 23 overført til kapitel 11 i lov om ægtefællers økonomiske forhold, hvor betegnelsen vederlagskrav foreslås ændret til regulerings- og misbrugskrav.

Samme lov ændrede i [arvelovens § 11, stk. 3 og 4](#) begreberne »fælleseje« og »fællesejeaktiv« til »delingsformue« og »aktiv, der er delingsformue«, ligeledes som ren konsekvensændring.

2022 – digital kreditoranmeldelse. Ved ændringer til § 81 blev proklamaproceduren tilpasset skifteportalen, herunder ophævelse af kravet om at angive en anmeldelsesperson, fordi al anmeldelse skal ske digitalt.

2024 – nyaffattelse af § 22, stk. 4 (endnu ikke konsolideret). Ved lov nr. 1464 af 10. december 2024 om ændring af retsplejeloven, lov om skifte af dødsboer og arveloven er § 22, stk. 4 nyaffattet som led i digitaliseringen af dødsboskiftesagerne. Ændringen indebærer, at indkaldelsesproceduren for kreditorer i forbindelse med boets udlevering følger proklamareglerne i kapitel 20 i stedet for de hidtidige særskilte regler. Tilsvarende ændring er foretaget i § 24, stk. 4 om uskiftet bo.

Aktualitetsforbehold: Ændringen af § 22, stk. 4, ved lov nr. 1464 af 10. december 2024 er vedtaget, men endnu ikke rullet ind i den konsoliderede lovbekendtgørelse, hvis seneste version er fra 14. september 2021. Den ovenfor citerede ordlyd af § 22, stk. 4, er derfor den konsoliderede – ikke nødvendigvis den aktuelt gældende – affattelse. Der bør altid foretages en kontrol af ikrafttrædelsestidspunktet, før proklamaproceduren tilrettelægges.

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1-4](#)
[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1, 4](#)
[Dødsboskifteloven § 24, stk. 4](#)
[Dødsboskifteloven § 81, stk. 3](#)

§ 11 Praktisk fremgangsmåde ved prøvelsen af et ægtefælleudlæg

Sammenholdes lovtekst, forarbejder og den foreliggende praksis, kan skifterettens prøvelse struktureres i seks trin, der skal tages i rækkefølge:

1. **Er der fremsat anmodning af en legitimeret?** Kun ægtefællen, dennes værge eller en skifteværge kan anmode, jf. [§ 22, stk. 1](#).
2. **Opgør boets aktiver og passiver til rette værdi.** Værdiansættelsestvister skal ifølge forarbejderne afklares af skifteretten, *inden* suppleringsarven beregnes. Skifterettens vejledningspligt efter [§ 91](#) omfatter vejledning om, til hvilken værdi boets væsentligste aktiv kan medtages, jf. [BS-837/2012-VLR](#) (- [BS-837/2012-VLR](#)).
3. **Fratræk det, der udtages forlods efter [§ 11, stk. 1](#).** Personlige effekter og børneting holdes helt uden for beregningen og belaster hverken boslod eller suppleringsarv.
4. **Reservér aktiver omfattet af en særlivsarvings køberet efter [§ 11, stk. 4](#).** Køberetten går forud for suppleringsarven, men udløser kontant betaling af vurderingsprisen til boet.
5. **Beregn suppleringsarven efter [§ 11, stk. 2](#), inkl. dødsfaldsydelserne efter [stk. 3](#).** Læg længstlevendes bos- og arvelod, fuldstændige særeje samt medregningspligtige forsikrings-, pensions- og forsørgertabsydelse sammen, og sammenhold med den beløbsgrænse, der gjaldt i dødsåret – for 2026 er den 950.000 kr., jf. [bekendtgørelse om regulering af beløb i henhold til arveloven § 3](#). Husk at holde erhvervsevnetabserstatning, begravelsesudgiftserstatning, overgangsbeløb og efterladtegodtgørelse uden for.
6. **Vurdér endelig, om boet alligevel bør henvises til ordinær behandling efter [§ 22, stk. 2](#).** Begge betingelser – betydelig aktivværdi og afgørende kreditorhensyn – skal være opfyldt.

Bliver resultatet, at intet tilfalder andre arvinger, udleveres boet mod, at ægtefællen påtager sig gældsansvaret og indkalder kreditorerne ved proklama. Viser proklamaet en insolvent gældsmasse, står [§ 23](#)-udbakningen åben – men kun mod fuld tilbagelevering af berigelsen efter [§ 104](#).

LOV

[Arveloven § 11, stk. 1-4](#)[Dødsboskifteloven § 22, stk. 1, 2](#)[Dødsboskifteloven § 23](#)[Dødsboskifteloven § 91](#)[Dødsboskifteloven § 104, stk. 1](#)

PRAKSIS

Landsretten · Landsretten pålægger genoptagelse af bo efter mangelfuld vejledning om ejendomsvurdering

25.05.2012

§ 12 Sammenfatning – suppleringsarven som social beskyttelsesregel og skifteformens grænser

Ægtefælleudlægget er teknisk set en skifteform, men reelt en **arveretlig fordelingsregel**. Det er ikke dødsboskiftelovens § 22, der afgør, hvem der får hvad – det gør arvelovens § 11. Dødsboskiftelovens § 22 træffer alene den processuelle konsekvens: når arvelovens § 11 fører til, at intet bliver til andre, er der intet at skifte om, og boet kan udleveres.

De bærende linjer i regelsættet er:

- **Suppleringsarven er reelt en tvangsarveret for den længstlevende ægtefælle.** Med en beløbsgrænse på 950.000 kr. i 2026 vil den i de fleste almindelige familieformuer fortrænge livsarvingernes arveret fuldstændigt. Forhøjelsen fra 200.000 kr. til 600.000 kr. i grundbeløb ved arveloven af 2007 var derfor ikke en justering, men et principskifte til fordel for ægtefællens forsørgelse.

- **Forsørgelsesformålet er det bærende afgrænsningskriterium i § 11, stk. 3.** Ydelser, der kompenserer for tabet af forsørgeren – forsørgertabserstatning, livsforsikringer, pensioner – trækker ned i suppleringsarven, mens ydelser for konkrete udgifter eller ikke-økonomisk skade (overgangsbetrag, efterladtegodtgørelse, begravelsesudgifter) ikke gør. Dette er det punkt, hvor tvister typisk opstår, og hvor praksis som **BS-1597/2013-OLR (BS-1597/2013-OLR)** om ægtefællepension har sin betydning.
- **Værdiansættelsen er stridens egentlige kerne** i sager med særlivsarvinger, og skifteretten skal afgøre den, før suppleringsarven beregnes. Skifterettens vejledningspligt rækker til værdiansættelsen af boets væsentligste aktiv, og mangelfuld vejledning kan begrunde genoptagelse.
- **Skifterettens § 22, stk. 2-skøn er en snæver kreditorventil**, ikke en generel prøvelse af, om ægtefælleudlæg er hensigtsmæssigt. Begge betingelser – betydelig værdi og afgørende kreditorhensyn – skal være opfyldt.
- **Gældshæftelsen er reel, men reversibel.** Proklamapligten i § 22, stk. 4 og § 81, stk. 2 sikrer, at ægtefællen inden for kort tid får overblik over gældsmassen, og udbakningsadgangen i § 23 gør det muligt at slippe hæftelsen – mod fuld tilbagelevering efter § 104.

Retspraksis på området er sparsom, og det er ikke tilfældigt: ægtefælleudlæg er netop indrettet på at undgå tvister, fordi der pr. definition ikke er nogen at fordele med. De sager, der føres, handler derfor næsten alle om det ene spørgsmål, der ikke kan undgås – om beregningen faktisk viser, at der intet er tilbage. Forarbejderne til **arvelovens § 11** og til **dødsboskiftelovens § 22** er som følge heraf den primære fortolkningskilde og bør konsulteres direkte i enhver tvivlssag.

LOV

Arveloven § 11, stk. 1-4

Dødsboskifteloven § 22, stk. 1-4

Dødsboskifteloven § 23

Dødsboskifteloven § 81, stk. 2

Dødsboskifteloven § 104, stk. 1

PRAKSIS

Landsretten · Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arvelovens § 11

05.07.2013

Landsretten · Landsretten pålægger genoptagelse af bo efter mangelfuld vejledning om ejendomsvurdering

25.05.2012

REFERENCE Lovgrundlag

5 paragraffer

Arveloven § 11	stk. 1-4	Arveloven § 97	stk. 1
Dødsboskifteloven § 22	stk. 1, 2	Dødsboskifteloven § 23	
Dødsboskifteloven § 81	stk. 2		

MATERIALE Citerede afgørelser

16 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

2

26.03.2026 Højesteret: Bestridt gældsbrev mod arving skal behandles efter dødsboskiftelovens § 54, stk. 2 – arvingen må anlægge sag 54509-2025

21.05.2025 Statens afståelse af arv og betydningen af ansøgers død før afgørelsestidspunktet (Arveloven § 95) 32672-2024

LANDSRETTE · ANKEINSTANS

7

20.02.2025	Landsretsdom om ugyldig ejendomsoverdragelse og krav om tilbagebetaling til dødsbo pga. manglende handleevne	9638-11243
12.03.2024	Civilstyrelsen frifindes i sag om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9595-11185
09.09.2022	Landsrettens stadfæstelse af kendelse om dødslejegaver og boafgift	4253-5095
05.07.2013	Landsrettens kendelse om ægtefællepension og arvelovens § 11	4969-5988
30.05.2013	Statskassens hæftelse for omkostninger ved tvangsauktion i insolvent dødsbo	6660-7999
12.10.2012	Landsrettens kendelse om ophævelse af skifterettens afgørelse om boudlæg grundet overskridelse af værdigrænsen	6989-8385
25.05.2012	Landsretten pålægger genoptagelse af bo efter mangelfuld vejledning om ejendomsvurdering	5868-7009

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS

6

08.02.2024	Højesterets kendelse om skifterets oplysningspligt ved boudlæg	9442-10977
27.06.2023	Afslag på krydsende udtagelsesret for erhvervsejendom ved skifte af fællesbo efter skilsmisse	10443-12298
25.04.2023	Dom om tidspunkt for statens afståelse af arv efter Arveloven § 95	9594-11184
29.01.2018	Skifterettens afgørelse om salær og retsafgift i ægtefælleskiftesag SKS 555-455/2016	745-842
10.08.2012	Sag om boudlæg til nærmeste efterladte	6988-8384
13.03.2012	Afgørelse om afvisning af genoptagelse af dødsbo	5842-6976

PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

1

13.12.2024	Twist om skiltningens synlighed på et grusareal ved Campusvej i Hillerød	park-5095
------------	--	-----------